

ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА

М.І. Спузяк,
І.О. Крамний,
І.О. Вороньжев

*Харківська медична академія
післядипломної освіти*

Шляхи подальшого удосконалення планування післядипломної освіти лікарів-рентгенологів

Ways of further improvement of medical
radiologists post-graduate training

Одним з нагальних завдань сучасної охорони здоров'я є поліпшення медичної допомоги населенню. Успішному розв'язанню цієї проблеми і має сприяти постійне підвищення кваліфікації лікарів.

Останнє, з нашого погляду, може виконуватись кількома шляхами. По-перше, постійна безперервна післядипломна освіта лікарів мусить включати в себе роботу з книгами та періодичними виданнями. На жаль, навіть при великій зацікавленості лікарів, не завжди є можливості для цього. На відміну від 70–80-х років, зараз видається обмежена кількість літератури, особливо з питань рентгенодіагностики, а надрукована має невеликий наклад і, як правило, велику ціну. До того ж, придбати цю літературу можна переважно в обласних центрах, до лікарів ЦРЛ та дільничних лікарень вона не доходить. Деякі кращі можливості існують щодо періодики. Та знову ж, журнали з радіології, що видаються в Росії («Вестник рентгенологии и радиологии», «Радиология-практика», «Медицинская визуализация»), доступні читачам тільки обласних центрів та ще передплачуються бібліотеками деяких НДІ, бо дорого коштують. Доступнішими для лікарів-практиків є радіологічні журнали нашої країни («Український радіологічний журнал», «Променева діагностика, променева терапія», «Радіологічний вісник»), де лікар може ознайомитись із сучасними досягненнями вітчизняної та зарубіжної медичної радіології, дізнатися про нові методики обстеження. На жаль, центральні районні лікарні навіть і ці журнали не мають можливості передплатити.

По-друге, важливим заходом підвищення кваліфікації є участь лікарів у роботі республіканських з'їздів, конгресів та конференцій, на яких обговорюються шляхи поліпшення надання рентгенологічних і радіологічних послуг населенню, фрагменти наукових досліджень, питання організації радіологічної служби. На ці форуми для читання лекцій запрошують провідних вітчизняних та зарубіжних фахівців-рентгенологів. Справедливості ради слід зазначити, що ці конференції та з'їзди, як правило, не розраховані на рентгенолога практика, який займається рутинною роботою. В останні роки тут обговорюють питання переважно КТ та МРТ, що, разом з великими цінами на проживання в готелях та проїзд, не сприяє зацікавленості лікарів у відвідуванні таких заходів і, як наслідок, підвищенню їх фахового рівня.

По-третє, допомагати підвищенню кваліфікації лікарів, певною мірою, мають регіональні відділення Асоціації радіологів України на своїх засіданнях та конференціях. Проте не всі вони працюють рівноцінно. Це залежить і від того, чи є в обласному центрі вищі наукові заклади (ВНЗ) і відповідна кафедра, викладачі якої мають курирувати цю роботу. Отже, слід ширше залучати до виступів практичних лікарів для обміну досвідом проведення досліджень, демонстрації цікавих та складних для діагностики випадків. Важливим стимулом для підвищення кваліфікації лікарями буде врахування відвідування ними засідань Асоціації та кількості доповідей при черговій атестації.

Як видно з викладеного, всі згадані заходи з післядипломної освіти не можуть забезпечити

**Харківська медична академія післядипломної освіти
Кафедра рентгенології дитячого віку
Анкета лікаря-рентгенолога для ТУ**

П.І.П. _____

Місце роботи _____

Профіль лікувального закладу _____

Перелік розділів рентгенології, найбільш актуальних для вивчення

☐ загальна рентгенологія	☐ рентгено-кардіологія	☐ рентгено-пульмонологія	☐ рентгено-фтизіатрія
☐ рентгено-педіатрія	☐ рентгено-гастроентерологія	☐ рентгено-урологія	☐ рентгено-остеологія
☐ невідкладна Ro діагностика	☐ диференційна рентгенод-ка	☐ рентгенод-ка в онкології	☐ організація служби та законодавство
☐ променева д-ка в неонатології	☐ рентгено-краніологія	☐ рентгено-вертебрологія	☐

інші цикли _____

З висвітленням методик:

☐ звичайних (-скопія, -графія, томо-)	☐ контрастних-рентгенологічних	☐ спеціальних-рентгенологічних		
☐ УЗД	☐ КТ	☐ МРТ	☐ радіонуклідних	☐ всіх променевих

Додаткові теми:

☐ історія рентгенології	☐ деонтологія в рентгенології	☐ ап-ти і комплекси	☐ законодавство в медицині і рентгенол.
☐ міри захисту	☐ фототехніка	☐ дозиметрія	☐ рентгено-анатомія
☐ загальна семіотика	☐ променева хвороба	☐	☐

Тривалість циклів:

☐ 0,5 міс.	☐ 1 міс.	☐ 1,5 міс.	☐ 2 міс.	☐ 3 міс.

Ваші зауваження і пропозиції _____

Дата _____

Підпис _____

якісної підготовки фахівця і врахувати всі питання. Тому і в теперішній час основне завдання щодо поліпшення післядипломної освіти мають вирішувати відповідні ВНЗ МОЗ України.

Кафедра рентгенології дитячого віку Харківської медичної академії післядипломної освіти — єдина в Україні педіатрична променева кафедра. Щоб задовольнити запити практичної охорони здоров'я, ми намагаємося удосконалити якість проведення циклів, розробляємо навчальні плани та програми нових циклів ТУ як для дорослих, так і дитячих рентгенологів, а також видаємо навчально-методичну літературу (посібники), де наведені особливості методик рентгенологічного дослідження різних органів і систем; схеми аналізу рентгенограм і загальна рентгеносеміотика та основні класифікації й групування захворювань різних органів і систем.

Нині кафедра проводить ПАЦ «Рентгенологія» та ряд циклів тематичного удосконалення: «Актуальні питання рентгенодіагностики захворювань дитячого віку» (1,5 міс.), «Невідкладна променева діагностика захворювань дитячого віку» (1 міс.), «Рентгенодіагностика захворювань органів дихання і середостіння» (1 міс.), «Рентгенодіагностика захворювань системи опори та руху, (1 міс.). На прохання практичних лікарів останніми роками напрацьовані плани й програми нових циклів ТУ, наприклад, «Променева діагностика в неонатології» (0,5 міс.), «Рентгенодіагностика в гастроентерології» (0,5–1 міс.) та «Рентгенодіагностика легеневого й позалегенового туберкульозу» (0,5 міс.). Слід підкреслити, що кафедра широко практикує проведення виїзних циклів, особливо для західного регіону України, що разом з невеликими матеріальними витратами (виїжджає 2–3 викладачі) дозволяє підвищити кваліфікацію великій кількості лікарів. Так, декілька разів кафедра провела заняття в таких містах, як Кіровоград, Львів, Чернівці, Ужгород, Тернопіль та ін.

Проте в теперішніх умовах неможливо працювати по-старому, «за шаблоном», не враховуючи думку самих лікарів-діагностів та керівників установ охорони здоров'я.

Для того, щоб мати можливість найдоцільніше планувати цикли на наступні роки, кафедрою на основі анкети, розробленої Б.А. Ледащук зі співавт. (2003), пропонується своя анкета (див. Додаток) для вивчення потреби в проведенні циклів [1]. У ній враховано місце роботи, профіль лікувального закладу, необхідні для вивчення розділи рентгенології; спеціально виділені методики променевого дослідження, які цікавлять фахівця, а також додаткові теми, які хотів би почути на циклі лікар. Важливою, на нашу думку, є й бажана тривалість циклу.

Такі анкети видаються лікарям при навчанні на циклі, на засіданнях відділень Асоціації радіологів, конференціях, а також можуть розсилатися в лікувальні заклади. Аналіз анкет дасть можливість планувати тільки ті цикли, в проведенні яких зацікавлені лікарі, а також встановлювати оптимальні терміни їх проведення. Таке планування дозволить істотно підвищити якість та забезпечити безперервність післядипломного навчання.

Література

1. Ледащук Б.А., Мечов Д.С., Мурашко В.А. и др. // *Промен. діагност., промен. тер.* — 2003. — № 4. — С. 71–75.

Надходження до редакції 29.03.2004.

Прийнято 06.04.2004.

Адреса для листування:
Спузяк Михайло Іванович,
ХМАПО, вул. Корчагінців, 58, Харків, 61176, Україна